

ἦτοι τῆς τῆς ἐκχωρήσεως ἀπὸ τῆς τῆς πωλήσεως, καταφεύγει εἰς τὴν πώλησιν, ἐφ' ἧς παρακρατεῖ τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον ἡμῖς τοῦ ὀλικοῦ τιμήματος. Καίτοι ἡ λύσις αὕτη μοι φαίνεται ὡς ὀλιγώτερον πιθανή.

Ἐὰν ἤδη θεωρήσωμεν τὴν πρώτην λύσιν ὡς τὴν πλέον πιθανήν, τὴν προσοχὴν κινεῖ ἀναγκαίως καὶ τὸ ἄλλο γεγονός, ὅτι οἱ συμβαλλόμενοι ἄλλον τρόπον πρὸς πώλησιν τῆς ἐξ ἀδιαιρέτου μερίδος ὑπὸ τοῦ ἐνὸς συγκυρίου εἰς τὸν ἕτερον δὲν εὗρισκουν, εἰμὴ τὸν τῆς πωλήσεως ὀλοκλήρου τοῦ κτήματος εἰς τὸν Κωνσταντάκην Μπάον. Οὕτως ἡ κυριότης τοῦ ὅλου μετατίθεται πλέον εἰς τοῦτον, ὁ δὲ πωλητὴς παρακρατεῖ τὸ εἰς αὐτὸν ἀνήκον ἡμῖς ἐκ τοῦ τιμήματος = ἔλαβα ἐγὼ ἀπάνω στὸ χρέος μου τὰ μισὰ ριάλια, ὡς κύριος τοῦ ἡμίσεος ἐξ ἀδιαιρέτου. Ἡ λύσις αὕτη μάλιστα θὰ ἦτο φυσική, ἂν καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἡδυνάμεθα νὰ ἐξακριβώσωμεν μήπως εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἡ ἄμπελος εἶχεν ἀγορασθῇ ἀντὶ μικροτέρου τιμήματος, ἥδη δὲ ὅτε ὁ Κωνσταντάκης ἠθέλησε ν' ἀγοράσῃ τὸ ἡμῖς τοῦ Ἀποστόλη, συνεφωνήθη νέα τιμὴ μεταξὺ τῶν συγκυρίων, ὁπότε ἐν ἀδυναμίᾳ εὗρισκόμενοι οἱ συμβαλλόμενοι ὅπως διατυπώσουν πάντα ταῦτα, προέκρινον τὴν ἐν τῷ ἐγγράφῳ διατύπωσιν.

Τὸ ἐγγραφοὺν εἶναι ἰδιωτικόν, ἐγράφη δὲ ὀλόκληρον διὰ χειρὸς αὐτοῦ τούτου τοῦ πωλητοῦ τῆς ἡμισείας μερίδος Ἀποστόλη Μπάον. Φαίνεται δὲ ἐκ τούτου, ὅτι ἐν Σίφνῳ ἴσχυε κανὼν ὅμοιος πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἐν ἔτει δὲ 1864 καταγραφέντα ἔθιμα τῆς νήσου Καρπάθου, καθ' ἃ: *Πωλητήριον γεγραμμένον διὰ χειρὸς τοῦ πωλητοῦ καὶ ἄνευ μαρτύρων, ὡσαύτως (δηλ. ὅπως καὶ τὸ ἀπλῶς ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ πωλητοῦ καὶ μαρτύρων — ἄρθρ. α') θέλει ἰσχύει καὶ παραμένει στερεὸν* (Μ. Γ. ΜΙΧΗΛΙΔΟΥ-ΝΟΥΑΡΟΥ, *Νομικὰ Ἔθιμα τῆς νήσου Καρπάθου τῆς Δωδεκανήσου*, Ἀθῆναι 1926 Κεφ. ΣΤ' ἄρθρ. β' σελ. 25, ἀνατυπωθὲν ὑπὸ ΖΕΠΩΝ ἐν *Jus Graecoromanum* 8, Ἀθῆναι 1931, σελ. 573). Ἐπομένως ἡ πώλησις καὶ ἡ μεταβίβασις γίνεται δι' ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου. Περὶ τῆς σημασίας δὲ τοῦ γεγονότος τούτου καθὼς καὶ περὶ τῆς *traditio cartae* καὶ *per cartam* κλπ. βλέπε κυρίως 7.

Τὸ τίμημα ὁρίζεται εἰς ριάλια. Περὶ τούτων βλέπε 6. *Ριάλια* καταλείπει διὰ τὸ *σαρατάρι* (σαρανταλείτουργον) τῆς συζύγου του καὶ ὁ διαθέτης ἐν τῇ διαθήκῃ XXIV 13 (1726 ἔτους)· ὁρίζεται τὸ τίμημα ἐν τῷ πωλητηρίῳ XXXIX, 7 (ἔτους 1772)· τὸ δάνειον ἐν τῷ ἐνυποθήκῳ δανείῳ XLVI, 5 (ἔτους 1782) ἐν Σ. ΣΚΟΠΕΤΕΑ, *Ἐγγραφα ἰδιωτικὰ ἐκ Δ. Μάνης τῶν ἐτῶν 1547-1830*, Ἀθῆναι 1950 (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς ἐπετηρίδος τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τεύχος 3, 1950).

- 1 μὲ τὸ παρόν μου φανερώνω ὅτι πονλῶ καὶ πα-
- 2 ραδίνω τὸ ἀμπέλι ποῦχομε ἀγορὰ ἀπὸ τὸ μαρ-
- 3 γαριτὸ θυγάτηρ τοῦ ποτὲ φιλιππάκη γοζαδίνου λε-



- 4 γόμενο στήν ὀρνιθοῦ τοῦ ἑξαδέλφου μου σινιὸς κων-
 5 σταντάκη μπάο διὰ ριάλια ενενῆ(ν)τα ἦτο(ι)
 6 ριάλια 90: ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔλαβα ἐγὼ ἀπάνω
 7 στὸ χρέος μου τὰ μισὰ ριάλια σαρανταπέν-
 8 τε ἦτο(ι) φ. 45: καὶ διὰ τὸ βέβαιον τῆς ἀληθείας
 9 ἔγραψα τὴν παρὼν πούληση ἰδιοχείρως μου
 10 εἰς ἀσφάλειαν
 11 1769 δεκεμβρίου: 15:
 12 ἀποσιτόλης μπάος ἔγραψα καὶ βεβαιῶ ὡς ἄνωθεν

Verso

- 2^a X. 1 πούληση τοῦ
 2 ἀμπελιοῦ τοῦ μαρ-
 3 γαριτιοῦ διὰ ρεάλ

6

Πώλησις ἀγροῦ μετὰ θημωνιάς καὶ οἰκίας

Χάρτης δίφυλλος
 0,210 × 0,144

1773 Ἰανουαρίου 18
 Σίφνος

Ἡ Ἀνούσα τῆς Σπήλαινας ὁμοῦ μετὰ τοῦ συζύγου της Γεώργη Γιαννουλάκη, πωλοῦν καὶ παραδίδουν εἰς τὸν Κωνσταντάκη Μπάον, ἓνα ἀγρὸν μετὰ θημωνιάς καὶ οἰκίας, κείμενον εἰς θέσιν «εἰς στήν ἄσπρη μάντρα» (στίχ. 16-17), ἀντὶ τιμήματος 100 ρεαλίων.

Ζήτημα εἶναι ἂν τὸ ἔγγραφον εἶναι δημόσιον ἢ ἰδιωτικόν. Διότι ὁ Ἰωάννης Μάτζας, ὁ γράψας (στίχ. 19-21), ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν γραφέα (στίχ. 2) καὶ κατὰ τὴν διατύπωσιν αὐτοῦ κάμνει ἀρχὴν διὰ τῆς φράσεως: *τὴν σήμερον ἐνεφανίστην εἰς ἐμένα τὸν γραφέα...* (στίχ. 1-2), ὡς οἱ συμβολαιογράφοι. Τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ ἀγάγη εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ γραφεῖς εἴτε ἦσαν αὐτοὶ συμβολαιογράφοι, εἴτε ἐξετέλουν χρέη αὐτῶν καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς των. Τὴν ἀντίληψιν ταύτην θὰ ἠδύνατο νὰ ἐνισχύσῃ ἴσως τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ αὐτὸς Ἰ. Μάτζας εἰς ἔγγραφον τοῦ ἀρχείου Γρυπάρη (60) ἀποκαλεῖ ἑαυτὸν: *προβλέπτην τῆς καντζιλαρίας*. Καὶ ἐνῶ δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι ἦτο οὗτος τοιοῦτος κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τοῦ παρόντος ἔγγραφου, ἀπὸ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦ ἀρχείου Γρυπάρη εἶναι ἀχρονολόγητον, πάντως ὁμως, ὡς εἰκάζω, μεταγενέστερον τοῦ παρόντος (ἔτος 1773. Βλέπε καὶ 60), μάχεται κατὰ τοῦ συμπεράσματος· διότι δυνατόν ὁ Μάτζας νὰ κατέστη βραδύτερον *προβλέπτης* καὶ διὰ τοῦτο μνημονεύει εἰδικῶς τὴν ιδιότητά του αὐτήν, ἐνῶ παλαιότερον δὲν ἠδύνατο νὰ

